



പ്രതികരണങ്ങൾ — 18  
വായനക്കാർ  
(മലയാളം: പ്രതികരണങ്ങൾ)

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of **River Valley Technologies**.

The electronic versions were generated from sources marked up in **L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X** in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using **X<sub>Y</sub>L<sub>A</sub>T<sub>E</sub>X** from **T<sub>E</sub>XLive** 2020 and the cloud framework, **Ithal (ഇതൾ)**. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by **Rachana Institute of Typography**. The font used for Latin script was **Linux Libertine** developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of **Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike** license for free download and usage.

Cover: **Illustration from French magazine Le Tour du Monde**, 1875 a painting.

**Sayahna Foundation**

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: [www.sayahna.org](http://www.sayahna.org)

# പ്രതികരണങ്ങൾ

## സുനിൽ പി. ഇളയിടം: ജനാധിപത്യം ഒരു സാധ്യതയാണ്

രാജൻ പട്ടതോൾ: ശ്രീ സുനിൽ പി. ഇളയിടം സ്പർശിക്കാൻ വിടുപോയെന്ന് എനിക്ക് തോന്നിയ ചില കാര്യങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കട്ടെ:

രാജ്യത്തെ രാഷ്ട്രമായി പുനർനിർമ്മിക്കുമ്പോഴാണ് ജനാധിപത്യം അർത്ഥവത്താകുന്നത്. രാജ്യം രാജാവിന്റെയാണ്. രാജാവിന് കൽപ്പിതമായ ഒരു ദൈവികപരിവേഷവുമുണ്ട്. ദേവദത്തമായ രാജാധികാരത്തിൻകീഴിൽ പ്രജ (subject) എന്ന അവസ്ഥയും, രാജ്യവും ദേവദത്തമാണെന്നുവരുന്നു. രാജഭക്തി അതുകൊണ്ടുതന്നെ ദൈവഭക്തികൂടിയാണ്. ദൈവകോപവും രാജകോപവും രണ്ടല്ല. ദൈവനിഷേധം രാജ്യദ്രോഹമാണ്. ഈ രാജ്യദ്രോഹകുറ്റം സ്വയം ഏറ്റെടുത്ത് പ്രജയെ 'ജനാ'ധിപത്യരാഷ്ട്രത്തിലെ പൗരനാക്കി ഉയർത്തുകയാണ് സ്വാതന്ത്ര്യസമരനായകന്മാർ ചെയ്യുന്നത്, ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്.

പ്രജ പൗരനാവുകയും രാജ്യം രാഷ്ട്രമാവുകയും ചെയ്യുന്നത് ഏതെങ്കിലും അർദ്ധരാത്രി നടക്കുന്ന ഒരു മഹാസംഭവമല്ലെന്ന് ചുരുക്കം. പ്രജ എന്ന മാനസികാവസ്ഥയെ പൗരത്വത്തിലേക്ക് ഉയർത്താൻ, സ്വയം സമർപ്പിതഭക്തിയുടെ പിടിയിൽനിന്ന് പ്രജയെ മോചിപ്പിക്കാൻ, മതേതരവും രാഷ്ട്രീയ ദർശനത്തിലധിഷ്ഠിതവുമായ നിരന്തരമായ പോരാട്ടത്തിനേകഴിയും.

ഇന്ത്യയിൽ നടന്ന സഹനസമരത്തിന് അങ്ങനെയൊരു രാഷ്ട്രീയാശയം ഉണ്ടായിരുന്നുവോ? “രഘുപതി രഘവ രാജാറാം പതീത പാവന സീതാറാം...” എന്ന ഗാനിയുടെ പ്രാർത്ഥനയല്ലേ സ്വാതന്ത്ര്യസമരമുഖത്ത് നാം ചൊല്ലിയിരുന്നത്? പ്രജകളെ ഒന്നിപ്പിക്കാൻ ഗണേശ ചതുർത്ഥി എന്ന മതബിംബം അല്ലെ നമ്മൾ ഉപയോഗിച്ചത്? കോട്ടം മേൽക്കുപ്പായവുമഴിച്ചുവെച്ച് ഗ്രാമീണരിൽ ഒരാളായി സ്വയംമാറിയ ഗാനധി ഇന്ത്യക്കാരിൽ രാജഭക്തിക്കതീതമായ പൗരബോധം ഉണർത്തുന്നതിൽ പരാജയപ്പെടുകയായിരുന്നില്ലേ?

അതുകൊണ്ടല്ലെ, സ്വാതന്ത്ര്യലബ്ധിക്കുശേഷവും ചക്രവർത്തിമാരുടെ തേരോട്ടം ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്ന “രഥയാത്ര” ജനാധിപത്യരാഷ്ട്രത്തിൽ ഒരു വെരുദ്ധ്യമാണെന്ന് പൗരസമൂഹം തിരിച്ചറിയാതിരിക്കുന്നത്? തിരുവിതാംകൂർ രാജാവിന് സമ്മാനമായി കിട്ടിയ സ്വത്തു നിയമം വഴി പത്മനാഭസ്വാമിയുടേതാണെന്ന് ഭരണഘടനാ ബബ്ബ് വിധിച്ചത് അതുകൊണ്ടല്ലേ? കൊച്ചി ദേവസ്വം ഭരിക്കുന്ന ശബരിമല ക്ഷേത്രം പന്തളം രാജാവിന്റെ സ്വകാര്യസ്വത്തല്ല എന്നു തീർത്തുപറയാൻ കോടതിക്കുപോലും കഴിയാത്തതും അതുകൊണ്ടല്ലേ? ദേവരാജഭക്തിയിൽ കുടുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന പ്രജകൾ മാത്രമല്ലേ ഇന്നും നമ്മൾ?

ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ രൂഢമൂലമായ “രാജ-ദേവ” ബിംബങ്ങളെ പൗരബോധം എന്ന മതേതര സംസ്കാരംകൊണ്ട് മാറ്റിയെടുക്കാൻ ഉതകുന്ന ഇടതുപക്ഷ അവബോധം ഇവിടെ ഇന്നും ബുദ്ധിജീവികൾക്കിടയിലെ സംവാദങ്ങൾ മാത്രമായി ഒതുങ്ങിക്കിടക്കുകയല്ലേ?

## കരുണാകരൻ: ചന്ദ്രലേഖ

ഐറിസ് കോയ്ലിയോ: മിനാറിനൊപ്പം ഭാരതി  
കൊപ്പം വിവേകിനൊപ്പം ജീവിതത്തിലെ വലിയ  
വെളിപ്പെടലുകൾക്ക് കാവലായി പേരില്ലാത്ത, വഴി  
യില്ലാത്ത, മതജാതിലിംഗമതിലുകളില്ലാത്ത ഒരു  
വലിയ തപാലാപ്പീസിലെ ഒച്ചകൾക്ക് ലിപിയൊരു  
ക്കും എഴുത്തുകാരുടെ വിധി ഏറ്റുവാങ്ങുന്നു.

ചന്ദ്രലേഖമാരുടെ നീണ്ടുനീണ്ട പോകുന്ന ജനി  
തകക്കണ്ണികളോടു പക്ഷം ചേരുന്നു.

മറക്കില്ലാരിക്കലും ഈ പെരുമഴയുടെ വായന.

ഭട്ടതിരിയുടെ വരകൾ ഉയിരേകിയിരിക്കുന്നു കട  
ലെടുക്കും തുരുത്തിൻ്റെ.

പി. പി. രാമചന്ദ്രൻ: കരുണാകരൻ്റെ കഥ ഇന്നാണ്  
വായിച്ചത്. മികച്ച രചന, ആഖ്യാനം.

രവീന്ദ്രനാഥൻ: ചന്ദ്രലേഖ നല്ല വായനാനുഭവമായി.

**സച്ചിദാനന്ദൻ: ബസവണ്ണയുടെ വചനങ്ങൾ**

**കെ. ജി. എസ്:** അകവും പുറവും നിറഞ്ഞു വഴിയുന്ന ബസവ വെളിച്ചം. സച്ചിയുടെ പക്ഷ പരിഭാഷ. ഭട്ട തിരിയുടെ വരയിൽ വരികൾ ആളുന്നതു് മറ്റൊരു വിസ്തൃത വചന പുരീലജ്ജ്വലം. ചില വരകളിൽ വചനങ്ങളുടെ നാടശരീരം മുഴങ്ങുന്നു. ചിരസായിരം വചനം അവിടെ നന്നെ. പരിഭാഷയും വിശയാഹയുടെ അവതരണം, എല്ലാം തികഞ്ഞതു്.

**ലിസി മാത്യു:** ബസവണ്ണ നിറപ്പുകിട്ടുള്ള പ്രഭാതം.

**ശശീന്ദ്രൻ:** ബസവണ്ണ വെളിച്ചത്തിന്റെ ഒരുളിച്ചു.

**കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ:** വചനം ദം. ഇന്ദ്രിയ മോഹത്തിന്റെ ചെങ്ങൽപട്ടികൾ - ഇന്ദ്രിയ മോഹത്തിൻ്റെ ചെങ്ങൽപട്ടികൾ എന്ന വായിക്കാനുപേക്ഷ. തെറ്റു് എന്തു്യാണു്. ഇന്ദ്രിയ മോഹത്തിന്റെ കൊടികളുകൾ എന്നായിരുന്നു. 'കൊടികളുകൾ' കേരളത്തിൽ ചില ഭാഗത്തു് മനസ്സിലാവില്ലെന്നു് അശോകൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ 'ചെങ്ങൽപട്ടികൾ' ആക്കി; നല്ലു് എന്നതു് നു് ആക്കാനു് മനസ്സു. അതു് ഒഴുകു തടയു. (ചിലയിടത്തു് നായു് ആണു് പട്ടി പെണ്ണുമായി. അവർക്കു്-ഇതു പ്രയാസം പറ്റിത്തന്നതായി - redundanace-ഇന്ദ്രിയം, ക്ഷമിക്കുക). പിന്നെ വിവർത്തനം-അതു് അനായാസമാണു്, ഭക്തൻ മുർത്തിയാകണമെന്നയുള്ളു; സ്നേഹത്തിലൂടെ വിധേയത്വം, വിധേയത്വത്തിലൂടെ താദാത്മ്യത്തിന്റെ അഭാവം. പിന്നെ ഒന്നും ചെയ്യാനില്ല. പേനയോ മരസോ പിടിച്ചു് ഇരുന്ന കൊടുത്താൽ മതി. ഭട്ടതിരിക്കുപോകണമെന്നു് അക്ഷരനടനത്തിന്റെ പ്രകർത്തനം.

**ശ്രീദേവി കർമ്മ:** ബസവണ്ണയും അക്കയും അവരവരുടെ ആത്മനവമാതാവായ സംഗമഭവേനോടു് ചെന്നു മലികാർജ്ജുനനോടു് സംവദിക്കുന്ന രീതിയിൽ ഉള്ള വ്യത്യസ്തം ശ്രദ്ധ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ബസവണ്ണ വിധേയനും നിസ്സഹായനുമായ ഒരു നിസ്വദിക്കന്റെ ഭാഷനും നിസ്സഹായനുമായ ഒരു നിസ്വദിക്കന്റെ അക്ക തന്റെ നവമനോടു് നേർക്കു് ഒന്നു നിന്നു ചില ആവശ്യങ്ങൾ, ചോദ്യങ്ങൾ നിരന്തരം ഉന്നയിക്കുന്നു. ഭക്തിയുടെ പാരമ്യത്തിലും അവർ വ്യക്തിയെന്ന ഉണയെ നിരസിച്ചു കളയുന്നില്ല. സ്ത്രീപുരുഷ ദ്വന്ദ്വത്തെ മരിക്കുന്ന പോകുന്നോടു് സ്ത്രീ ഉടുതു് എന്ന സാന്നിദ്ധ്യത്തെ അതിന്റെ എല്ലാ ആർജ്ജവത്തോടേയും ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. ബസവണ്ണ സംഗമശ്ലോകൻ ലിഖിക്കുന്ന ഒരു സന്ദർഭത്തെ പ്രകാരമായി പരിഭാഷിക്കുന്നപോൾ അക്ക ഒരേതരം ഭക്തനും മലികാർജ്ജുനനെ ശ്രമിച്ചാൽ മാത്രം ലഭിക്കുന്ന അലഭ്യ ലക്ഷ്യവുമായി നിലനിൽക്കുന്നു. "എന്റെ മൂലകൾക്കു് മേൽ ശയിക്കാൻ നിനക്കു് എന്നു ഭാഗ്യം കിട്ടും ചെന്നു മലികാർജ്ജുനം" എന്ന അക്ക ചോദിക്കുന്നപോൾ അക്ക ഭക്തയിൽ നിന്നു സമാവസ്ഥയിലേക്കു ഉയർന്നു നല്ലൊരു പ്രതികരണമുണ്ട്, ബസവണ്ണ ലയിക്കുന്ന ഒരു നദിയും. അക്ക സമുദ്രത്തിലേക്കു സ്നേഹമായാൽ മാത്രം വഴിയുണ്ടെന്നു് ഒരു സ്വതന്ത്ര മോഹവും. രണ്ടു ദാഹം ശമിപ്പിക്കുന്ന ഉറവിടങ്ങളുൾ.

**കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ:** അക്കയിലാണ് ഞാനിപ്പോൾ. ഓരോ കവിയെയും ആ കവിയായി കാണാൻ എന്നു് കിലും നാം പഠിച്ചേക്കാം. ഈ കവികൾ ഭക്തിയനുഭവമുണ്ടാക്കുന്നതല്ല. മനസ്സു് ആതു പ്രയാസംകൊണ്ടു് ആണു് ഉള്ളിലെ പെണ്ണിനെയും പെണ്ണിന്റെയുള്ളിലെ ആണിനെയും കാണാൻ പ്രാപ്തി നേടുമ്പോൾ നാം മനുഷ്യാകാനിടയുണ്ടു്.

**ഇ. മാധവൻ:** ചാരതയാർന്ന ലാളിത്യത്തിന് കിഴക്കേഭാഗത്തു് താഴെത്താനത്തിൽ അഭിഷിക്തമായ കാവ്യം. വിവർത്തനമെന്തു് തോന്നില്ല.

**മനോജ് കുമാർ:** മലയാളത്തിൽ ഉരിയാടാൻ ബസവവചനങ്ങൾ.

ഇന്ത്യയുടെ ചരിത്രത്തിൽ മിന്നലിന്റെ ഭവനവും വെളിച്ചവുമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ഇത്തിരിക്കാലം ഒന്നു ഭൂമിയിലുട്ടു പെടർന്നതു പോവുകയും ചെയ്തു നക്ഷത്രഭൂമിയാണ് ബസവണ്ണയുടെ കല്യണം. അസാധാരണമായ പ്രപഞ്ചദർശനവും അതിന്റെ വൈയക്തികവും സാമൂഹികവുമായ ആവിഷ്കരണങ്ങളും ചേർന്നതാണ് പന്ത്രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ അവിടെയുണ്ടായ കന്നഡ വചനകവിതാപ്രസ്ഥാനം. ഉത്തരകർണ്ണാടകയിലെ കല്യാണയിൽ ബിജജരാജാവു് നല്ല മഹാനതിയായിരുന്ന ബസവണ്ണയെ ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിനു നേതൃത്വം കൊടുത്തതു്. ബസവണ്ണ തന്റെ ഭരണപരമായ അധികാരപര്യായോഗിച്ചു് ജാതിവിവേചനം അവസാനിപ്പിച്ചു; ഏതു തൊഴിലും അവരവർക്കു് ചെയ്യുന്നതുപോലെ തിരഞ്ഞെടുക്കാമെന്നു വാദിച്ചു. ഏതു തൊഴിലും ഒരേപോലെ മഹത്വമുള്ളതാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു. അദ്ദേഹം തന്റെ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ അതേപടി നടപ്പിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്തു. അടിസ്ഥാനപരമായി തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നവർക്കു് വിലക്കൂട്ടി / ലിംഗവ്യത്യാസം അതിൽ ഉന്നമന വചനകവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിനു് ദാർശനികമായ കെട്ടുറപ്പു നല്കിയതു് അല്ലെ പ്രഭവാണ്. ജനാനവും കർമ്മവും ചേരുന്ന തന്റെ പദ്ധതി നടപ്പിൽ വരുത്താനുദ്ദേശിച്ചു ബസവണ്ണ സ്ഥാപിച്ച അനുഭവമണ്ഡപത്തിന്റെ അധ്യക്ഷനായതും അല്ലെ പ്രഭുതന്നെ. വചനകവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിലെ ഏറ്റവും തിളക്കമുള്ള സാന്നിധ്യങ്ങളിലൊന്നും, ഉടമനെയു് തിരിക്കുകയാൽ നന്മയായി കല്യാണയിലെത്തുകയും തന്നെ പരിക്ഷിച്ച അല്ലെ പ്രഭുവിനെ പ്രതിഭയും ആത്മാർത്ഥതയും കൊണ്ടു് വിസ്തരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അക്ക മഹാദേവിയായു്. ബസവണ്ണയുടെ പതിമുറയായ ഗംഗാംബിക, നിലാംബിക, സഹോദരിയായ നാഗാംബിക, നാഗാംബികയുടെ പുത്രനായ ചന്നബസവണ്ണ, അലക്ഷകാരനായ മധുവിലാള മാച്ചിദേവൻ, കടത്തുകാരനായ അംബിലാള ചൗധര്യ, മരപ്പണിക്കാരിയായ കാളയ്യ, ഇപ്പുകാരിയായ സത്യം, ചെറുപുഴയിലെ കവിനായു് എന്നിങ്ങനെ പ്രസിദ്ധരായ വചനകവികൾ വേറേയുമുണ്ടു്. കേരളത്തിലെ അവരുടെപ്പിന്തു് കല്യാണയിലെത്തിയ ഗൊഗുണ്ണ എന്ന വചനകവി ആൺ-പെൺ വ്യത്യസ്തരായുണ് തന്റെ കവിതകളിലൂടെ നേരിടുന്നതു്. എന്നാൽ ഈ പ്രസ്ഥാനം അധികകാലം നീണ്ടുനിന്നില്ല. ഒരു ചെറുപ്പകത്തിയുടെ മകനും ഒരു ബ്രാഹ്മണന്റെ മകളും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം നടത്തിയതിന്റെ പേരിൽ യാഥാസ്ഥിതിക ബ്രാഹ്മണർ രാജാവിനെക്കണ്ടു പരാതി പറഞ്ഞു. അതു ചേർന്നു് വചനകവികളെ ആക്രമിച്ചു. തുടർന്നുണ്ടായ തിരിച്ചടിയൽ ബിജജരാജാവുതന്നെ കൊല്ലപ്പെട്ടു. ശിവശരണർക്കു് അതോടെ നാട്ടിൽനിന്നു പലായനം ചെയ്യേണ്ടി വന്നു. നാട്ടിൽനിന്നു പുറത്താക്കപ്പെട്ട ബസവണ്ണ കുടലസംഗമത്തിലെത്തി സമാധിയിലിരുന്നു് ജീവന്യാസം ചെയ്തു.

വചനകവിതാപ്രസ്ഥാനത്തോടുള്ള തന്റെ വൈകാരികമായ അടുപ്പം സച്ചിദാനന്ദൻ നേരത്തേതന്നെ തന്റെ കവിതകളിലൂടെ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. 1995-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ബസവണ്ണ കർഷകരോടൊത്തു നൃത്തം ചെയ്യുന്നു', 'അക്ക മൊഴിയുന്ന' എന്നീ കവിതകൾ ഉദാഹരണം. വചനകവികൾ മാത്രമല്ല, ആങ്ങളും നാമദേവനും കണിറ്റും മീരയും ഇക്കാരാമും ചൈതന്യനും ബുള്ളേഷയുമുൾപ്പെടെ വിവിധ ഭാഷകളിൽ വിവിധ കാലങ്ങളിലുണ്ടായ ഭക്തകവികൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനയെ സ്വാധീനിക്കുകയും മൊഴികളെ തുരപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'ഇന്ത്യൻ ഭൂമി' എന്ന കവിതയിലുള്ള ഇരുപതോളെ ഒരേ സമയം ഒന്നു വിവർത്തനം-വിലാസംകാലം കാലങ്ങളിൽ ജീവിക്കുന്ന, മൂന്നു മുഖമുള്ള ഇന്ത്യൻ കവിയുടെ കവിതയ്ക്കു് കാലത്തിന്റെ കൊമ്പിൽ തലകീഴായിക്കിടന്നു്, വേതളത്തെപ്പോലെ നിരന്തരം ചോദിക്കുവാൻ ചോദിക്കേണ്ടിവരുന്നു; ഒരേ സമയം പല ലോകങ്ങളിൽ ജീവിക്കുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ ലോകവുമായി സംവദിക്കേണ്ടി വരുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത ചെയ്യുന്നതും അതുതന്നെ സ്വന്തം കവിതകളിലൂടെ മാത്രമല്ല, ലോകത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലുണ്ടായ കവിതകളുടെ മൊഴിമാറ്റത്തിലൂടെയും ഈ കവികർമ്മം അദ്ദേഹം തുടർന്നു പോരുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദൻ വിവർത്തനം ചെയ്തു 'ബസവണ്ണയുടെ വചനങ്ങൾ' വായനച്ചെപ്പോൾ ഇത്രയും ആമുഖമായി പറയണമെന്നു തോന്നി. അദ്ദേഹംതന്നെ തയ്യാറാക്കിയ ആമുഖം വിവർത്തനങ്ങൾക്കൊപ്പം ചേർത്തിട്ടുണ്ടു് എന്നതു കാണാതിരുന്നില്ല. അതു കൊണ്ടു് ഇതിനെ ഒരു വായനക്കാരന്റെ പുരണമായി കരുതിയാൽ മതി.

'ബസവണ്ണ കർഷകരോടൊത്തു നൃത്തം ചെയ്യുന്നു' എന്ന കവിതയിൽ,

'വരിക, ശിവനെച്ചുറ്റി നാം കൈകൾ കോർക്കുക  
അവനു കൊടിയായിക്കലപ്പകളുർത്തുക'  
എന്നിങ്ങനെ വചനകവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജ്ഞാന-കർമ്മസങ്കല്പനങ്ങളിലെ പാരമ്പര്യം സൂചിപ്പിക്കുകയും വൈകാരികതയു്,

'നിലമുഴും കരി ശിവൻ,  
കൊയ്യുമരികൾ ശിവൻ  
അതു കൊയ്യുമാറ്റിക്കൊഴിക്കും  
മുറം ശിവൻ'

എന്നിങ്ങനെ ബഹുതരത്തിലേക്കും ഐക്യത്തിലേക്കും വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ബസവണ്ണയുടെ വചനങ്ങളിലേക്കു കടക്കുന്നതിനു മുമ്പു് ഇതും ഓർമ്മിക്കേണ്ടുന്നതു്. വചനകവിതയുടെ ഒരു സവിശേഷത, അതിന്റെ പേരിൽ തന്നെയുള്ള വചനസദ്യാവമാണു്. വൃത്തം ദീക്ഷിക്കാതെതന്നെ, സംസാരത്തിന്റെ ആന്തികവും ബാഹ്യവുമായ താളത്തെ ഉള്ളിലൂടെയും ആവിഷ്കരിക്കുന്ന രൂപമാണു് മിക്ക വചനങ്ങൾക്കുമുള്ളതു്. മുതിർന്ന കന്നഡ കവി എച്ച്. എസ്. ശിവപ്രകാശൻ ചെട്ടിയും ചില ഗായകർ പാടിയും കേട്ടിയു് കൊണ്ടു് തുടങ്ങിയ പല പാട്ടുകളും വെറും പാട്ടുകളായും ആ രൂപപരമായ മലയാളത്തിലേക്കു് സ്വാംശീകരിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദൻ അനായാസം കഴിയുന്നു.

ലോകത്തെ മനസ്സിലാക്കാൻ നാം ആശ്രയിക്കുന്ന ദൃന്ദങ്ങളുടെയും ലോകത്തിന്റെ ബഹുതരത്തിനും ജ്ഞാനത്തിന്റെ ഐക്യത്തിനുമിടയിൽ വന്നുചേരുന്ന തടസ്സങ്ങളുടെയും മുന്നിൽ ഹതാശനായി നിലകൂടിയും ഇവയുടെ അന്തരങ്ങളൊഴിവാക്കി സമഗ്രജ്ഞാനത്തിലേക്കു തന്നെ വിമോചിപ്പിക്കുവാൻ അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ബസവണ്ണനെ അന്നേ തലമുറയുടെ അനുകൂലമായി കാണുന്നു. ആന-മോട്ടി, മാമല-മിന്നൽ, കൂരിരുട്ടു്-കൊച്ചുവിളക്കു്, ശിവൻ-മർത്തുപ്പുറം എന്നീ വലിപ്പച്ചുറ്റപ്പുങ്ങളെപ്പറ്റി ഉൽകണ്ഠപ്പെടുന്ന ആദ്യവചനംതന്നെ അങ്ങനെ യയാരനവമായിത്തീരുന്നുണ്ടു്.

'അടുപ്പു കത്തുമ്പോൾ  
അടുത്തുനിന്നിടാം  
ഉലകം കത്തുമ്പോൾ  
എവിടെപ്പോകും നാം'

എന്നിങ്ങനെ മലയാളത്തിന്റെ കാവ്യഭാഷയോടു് വചനങ്ങൾ ഇണങ്ങിച്ചേരുന്നതു് എത്ര സ്വാഭാവികമായാണു്!

'ജീവിച്ചിരിപ്പവൻ  
ആഹാരം ചോദിച്ചാൽ  
'പോ പുറത്തു'ന്നു പറയും  
മുക്കം ശിവലിംഗം  
കാണുകിൽ ചങ്ങാതി,  
'ചോറു നല്ലു'ന്നു കല്ലിക്കു'

എന്നിങ്ങനെ ഭക്തിയും ജീവിതവും യഥാർത്ഥജ്ഞാനവും തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തക്കേടുകളെ സംബോധന ചെയ്യുന്ന വചനങ്ങൾക്കു് മൊഴിമാറ്റത്തിലും അതേ മിഴിവുണ്ടു്.

'ചന്ദ്രോദയം:  
വേലിയേറ്റം കടലിൻ.  
ചന്ദ്രക്ഷയം:  
കടൽ വേലിയിറക്കുമായു്'

എന്ന ദൃശ്യമായ കൃത്യതയുടെ ഭാഷയും

'പക്ഷിയെ കൂട്ടിലടച്ചു  
എണ്ണു വീളുകിൽ നിറച്ചു  
എണ്ണുത്തിരിയും തെറ്റത്തു,  
ഇപ്പോഴവൻ വരുമമ്മേ'

എന്ന ലളിതമായ ബാലകവിതയുടെ മട്ടും

'പോയു് വൃഷഭിരിക്കാൻ ഞാൻ  
കള്ളനാണയം കിട്ടി,  
പോയു് മതിലിനു പിന്നിൽ  
തേളുകളെന്നെക്കുടത്തി'

എന്ന പരക്കൻ ജീവിതാവലിഷ്കാരവും

'ദളിന്റെ തെരുവിനും  
ശിവമന്ദിരത്തിനും  
ഈ ഭൂമിയൊരപോലെ'

എന്ന ദൃശ്യപ്രസ്താവവും ഒരേ നിറവോടെ, ഏറെ തിളക്കത്തോടെ മലയാളത്തിലും വന്നു് ഈ മൊഴിമാറ്റങ്ങളെ ജീവസ്സുറ്റാക്കുന്നു.

ഇവിടെ ഉദാഹരിച്ച ഭാഗങ്ങൾക്കുതന്നെയുള്ള രൂപപരമായ വൈവിധ്യവും അതിൻ്റെ ഉള്ളടക്കവുമായുള്ള ചേർച്ചയും വ്യക്തമാണു്.

'അവരെക്കാണുക:  
നീതിൻ പോളയെ രക്ഷിക്കാനായു്  
കാരിരുമ്പിൻ കൂട്ടുണ്ടാക്കും പാവങ്ങൾ'

എന്നതു പോലെ പദ്യ-ഗദ്യതാളങ്ങൾ വേർതിരിക്കാനാവാത്ത വിധം ഇണചേർന്ന വരികളും,

'വേഗം പോട്ടെ വേഗം ഊം ഊം  
ഇഷ്ടംപോലെ നടക്കട്ടെ ഊം'

എന്നിങ്ങനെ മുളൽ പോലും അതിന്റെ കവിതാപരമായ ധർമ്മം നിർവഹിക്കുന്ന ഭാഗങ്ങളും ഈ വിവർത്തനങ്ങളിൽ കാണാം.

'താളമിതില്ലെന്നി, കെരിയില്ലെന്നു  
വീണയുടെ, ചെങ്ങയുടെ താളങ്ങളെക്കും'  
എന്നു പറഞ്ഞു്, സ്നേഹത്തിന്റെ താളത്തിൽ ഗാനം പാടുന്ന വചനകവിയെ ഇങ്ങനെതന്നെയുണർപ്പോ പുനരാവിഷ്കരിക്കേണ്ടതു്!

'കാലുകൾ നൃത്തം ചെയ്യും  
കണ്ണുകൾ കാണും  
നാവോ പാടു'

എന്നിങ്ങനെ അതതു് ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ സ്വയം പ്രവർത്തിക്കുന്നതുപോലെ സ്വാഭാവികമാവുന്നുണ്ടു്.

നമ്മുടെ മുന്നിൽത്തന്നെയുള്ള ഈ വചനങ്ങളെപ്പറ്റി ഞാൻ വാചകനാവുന്നില്ല. സമാധാനപുരസ്കാരങ്ങൾ കവിതകൾക്കിടന്നുണ്ടു-വിധം സന്ദർശനമായാണു് ഈ പുസ്തകം തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നതു്. എൻ. ഭട്ടതിരിയുടെ കലിഗ്രാഹി ഇതിൻ്റെ അഴകും മിഴിയും കൂടുന്നു. ഇതിനെല്ലാം കവിയോടും പ്രസാധകരോടും മലയാളം കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത്രയേങ്കിലും പറയാതിരിക്കാൻ വയ്യ.

'മുറിനാവു്' എന്ന നോവൽ എഴുതുന്ന കാലത്തു് അതിലെ ഒരു പ്രധാനകഥാപാത്രമായി സൗഗുണ്ഡിയോടൊപ്പം കന്നഡ മൊഴികളിലൂടെ നമ്മെച്ചെറിഞ്ഞു് കൊണ്ടു്, ഒപ്പം ബസവണ്ണ ബാലകാലം ചെലവിട്ടു കൂടലസംഗമത്തിലൂടെ, അദ്ദേഹം സ്വപ്നഭൂമിയായിക്കിടക്കിയു് ഇന്നൊരു പാവം ഗ്രാമമായി അവശേഷിക്കുന്ന കല്യാണയിലൂടെ, അവിടുത്തെ കോട്ടയിലൂടെ, അനുഭവമണ്ഡപത്തിലൂടെ, അക്ക മഹാദേവിയും അല്ലെ പ്രഭുവും അത്യകാലം ചെലവഴിച്ച ശ്രീശൈലത്തിലൂടെ, മല്ലികാർജ്ജുനന്റെ സവിധത്തിലൂടെ നേരിട്ടു യാത്ര ചെയ്തു അനുഭവം; എന്നെ തെളിച്ചെടുത്ത ഈ വൈകാരികതകളെ ഞാൻ കൂടി ഗാഢമോഹിയെ ആ പൈശ്ചര്യത്തെ ഞാൻ ഉള്ളിലോട്ടു ചേർത്തുപിടിക്കുന്നു.

**കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ:** നന്ദി, മനോജ്, ആരാണെഴുതിയതെന്നു പറയാതെയാണ് വായിച്ചതെങ്ങിയതു്. ഇതു് വചനങ്ങളുടെ ഒരു സമാഹാരത്തിന്റെ ആദ്യഖണ്ഡമാണെന്നറിയിക്കട്ടെ. അക്കയുടെ മൊഴിമാറ്റം തുടങ്ങി, രണ്ടു വചനങ്ങൾ ഇന്നലെത്തന്നെ ഫേസ്ബുക്കിൽ ഇട്ടിരുന്നു. തുടർന്നു് അല്ലെ പ്രഭുവും ദാസി മയ്യയും ഉൾപ്പെടെ എട്ടു കവികളുടെ കൂടി വചനങ്ങൾ ചെയാനാണ്-ഇൻ്റെ ശ്രമം-ആഗ്രഹം. ഈ ആമുഖം സായാഹ്നയായി എഴുതിയതാണ്. പുസ്തകത്തിൽ വിശദമായ അവതരിക ഉണ്ടാകും, ഓരോ കവികൾക്കും ആമുഖക്കുറിപ്പുകളും. താളപ്രമാണങ്ങളെ കുറിച്ച് ആധികാരികമായി പഠിച്ചവർ കഴിയുന്ന താങ്കൾ എന്നിങ്ങു് ബസവ വെറുതേ തോന്നിച്ച വരികളെ ഇങ്ങനെ സന്ദർശ്യേക്കിയും ദർശന ക്രമവുമായി ചേർത്തു വ്യാഖ്യാനിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ ആദ്യാദം തോന്നി. ഒന്നു കണ്ടാലുടൻ മറ്റൊന്നിനെ വെച്ചുകൊണ്ടുവന്നു് ആ ഒന്നിനെ അധികേഷിക്കുന്ന നമ്മുടെ സംഘയുക്തിക്കു് അപവാദങ്ങളുണ്ടെന്നതു തന്നെ ആദ്യാദകരം.

**മനോജ് കുമാർ:** എഫ്ബിയിൽ വിവർത്തനങ്ങൾ വായിക്കാറുണ്ടു്. മാഷേ. കർണ്ണശി ഏഡിറ്റു് ചെയ്ത സമാഹാരവും രാമനജന്റെ വിവർത്തനവും കന്നഡ മുലവും ചേർത്തു് കറയൊക്കെ വായിച്ചപ്പോൾ മലയാളത്തിലും ഈ വചനങ്ങൾ വന്നിരുന്നെങ്കിൽ എന്തു ആഗ്രഹം തോന്നി. ചതു് വളരെ അർത്ഥവത്തായ നിലയിൽ മാഷു് ചെയ്ത കാണുമ്പോൾ വലിയ സന്തോഷം. സ്നേഹാദരങ്ങൾ.

**അൻവർ അലി:** നന്നായി മനോജ്. നിനക്കും സച്ചി മാഷുടെ അവലംബം താളവും.

വചനയുടെ മലയാള പാഠങ്ങൾ മുൻ് ചിലതു് വന്നിട്ടുണ്ടു്. അയ്യപ്പപ്പണിക്കരുടെയും വിനയചന്ദ്രന്റെയും പുസ്തകങ്ങളുണ്ടു്. പക്ഷേ, രണ്ടിനും ഇംഗ്ലീഷിനെ മാത്രമായി ആശ്രയിച്ചതിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. വചന കവിതയുടെയുടെയും ബസവ ദർശനത്തിന്റെയും ആശോള പ്രചാരത്തിൽ നാംമല്ലാം എ. കെ. രാമനജന്റെ ഇംഗ്ലീഷു് വിവർത്തനങ്ങളോടു് കടപ്പെട്ടവരെങ്കിലും Dance of Siva-യിലെ ഭാഷ ലഭ്യമാണെന്നു് ഉത്തരീപ്പകർമകളെ ശിവപ്രാസിനെപ്പോലുള്ളവർ വിമർശനംകരമായാണു് കാണുന്നതു്. ഏതായാലും, കന്നഡ കൂടി വായിച്ചു കേട്ടുള്ള വിവർത്തനത്തിന്റെ ചൊടിയും ചുരുക്കുണ്ടു് സച്ചി മാഷുടെ പാഠങ്ങൾക്കു്.

ഇന്ത്യൻ ഭാഷകൾ ഒന്നിച്ചിരിക്കലും കവിത മൊഴിമാറ്റലും, യഥാർത്ഥത്തിൽ ഹിന്ദുത്വശ്രേണിയോ വാദികൾക്കെതിരായ അടിസ്ഥാനപരമായ സാംസ്കാരിക രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനമാണു്. അക്കയും വളരെ നേരത്തേ തിരിച്ചറിഞ്ഞ അപൂർവ്വം ഇന്ത്യൻ കവികളിലൊരാളാണു് സച്ചിദാനന്ദൻ.

ഭക്തിരചനയ്ക്കു് കവിതയെഴുതുകയുടെ ഒരു പൊതുവിധം നമ്മുടെയുടെയുടെയുടെ സച്ചി മാഷേ, മറ്റു മലയാള കവികളേ..

**മനോജ് കുമാർ:** അതേ. നേരത്തെയുള്ള വിവർത്തനങ്ങൾക്കു് കാണാത്തതിലും വിനയചന്ദ്രൻ സാറിന്റെ വിവർത്തനം എം. രാമയുടെ സഹായത്തോടെ ചെയ്തതാണെന്നും. വിനയചൈതന്യയുടെ അക്ക മഹാദേവി വിവർത്തനവുമുണ്ടു്. അടുത്ത കാലത്തു് ഗോപി ചെയ്തതുമുണ്ടു്. സച്ചിമാഷുടെ ഈ വിവർത്തനങ്ങൾ വചനകവിതയെ അതിന്റെ രൂപപരമായ പ്രത്യേകതകൾ ഉൾപ്പെടെ മലയാളത്തിലേക്കു് കൊണ്ടുവരുന്ന എന്നതാണ് കൂടുതൽ പ്രശ്നകരമായി തോന്നിയതു്. അപ്പോഴും അതിന്റെ വൈകാരികമായ ഉള്ളടക്കം നഷ്ടപ്പെടുന്നതിലും മറ്റു വിവർത്തനങ്ങളെ ആദരിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയുണ് ഈ പഠയുന്നതു്.

**ഹബീബ് എം എച്ച്:** സഹസ്രസംവത്സരങ്ങൾക്കു് അപ്പുറത്തു് നിന്നു് ബസവണ്ണന്റെ വചനങ്ങൾ വർഗ്ഗീയത കൊണ്ടു് മുറിവേറ്റു വർത്തമാന കാലത്തിൻ്റെ കഴിർ മഴയകുന്നു.

ബസവണ്ണന്റെ ഭക്തൻ സ്വന്തം മുറ്റം തന്നെയാണ് കാശി, സ്വന്തം ശരീരം തന്നെയാണ് കൈലാസം. മാനവരുടെ ലോകത്തിൽ നിന്നും വേറിട്ട ഒരു ദേവലോകം ബസവണ്ണനിലു്.

"സ്നേഹകാതസ്യങ്ങളില്ലാതൊക്കുമോ വിശ്വാസിയാവുകാൻ."

ബസവണ്ണനെ സായാഹ്നയിലെത്തിച്ച എല്ലാവർക്കും നന്ദി.

**ആദർശ് സി:** കുടലസംഗമത്തിനു നമ്മുടെ നാടുമായി എന്തെങ്കിലും ചരിത്രബന്ധം ഉണ്ടോ?

**മനോജ് കുമാർ:** ഇതിങ്ങലക്കടയുമായി ബന്ധിപ്പിച്ചു് ഞാനും കറേ അന്വേഷിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതാണ്. പക്ഷേ, സംഗമശ്ലോകമായി എന്തെങ്കിലും ബന്ധം കണ്ടുപിടിക്കാനില്ല. കാരണം, കർണ്ണാടകത്തിലെ കുടലസംഗമം ആ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അങ്ങു വലക്കാണ്. ഏകദേശം ഉത്തരേന്ത്യയോടു് അടുത്ത സ്ഥലം. നേരിട്ടുള്ള സാംസ്കാരികബന്ധം കുറവാകാനാണു സാധ്യത.

**അൻവർ അലി:** പണിക്കരുടെ വിവർത്തനം ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നായിരിക്കണം. ശിവയുടെ സഹായത്തോടേയും വിനയയോടൊപ്പവും ആ വിവർത്തനങ്ങളിൽ ചിലതു് ഇതു നോക്കിയിട്ടുണ്ടു്. വലിയ അക്കലം തോന്നി. വിനയചന്ദ്രന്റെയും നോക്കി. അതിൽ ദുസ്വാതന്ത്ര്യം വളരെ. വിനയചൈതന്യ അക്കയെ മലയാളത്തിലാക്കിയതു് ഞാനും അനിയയും എഡിറ്റു ചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചതാണ്. പക്ഷേ, വിനയയ്ക്കു് കന്നഡ മലയാളലിപിയിലെഴുതലാണ് പദ്ധ്യം.

**കെ. ജി. എസ്:** സച്ചി, മനോജ്, അൻവർ, വചനവർത്തമാനം ജോർ.

**കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ:** ഞാൻ കൊച്ചിയിലായതിനാൽ എന്റെ കയ്യിൽ പൂർവ്വ പരിഭാഷകളില്ല. അതു നന്നായെന്തു തോന്നുന്നു.

**ദാമോദർ പ്രസാദ്:** ഇവിടുത്തെ ഇപ്പോഴത്തെ ചർച്ച വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടൊട്ടെ കാര്യം സൂചിപ്പിക്കാൻ മാത്രം.

The Pre History of Hinduism എന്നൊരു outstanding and indepth ആയൊരു അക്കാദമിക് പഠനമുണ്ടു്. കർണ്ണാടകത്തെ മുൻനിർത്തിയാണ്. അതേപോലെ ഡോ. മനു വി. ദേവദേവൻ ഈ ഗ്രൂപ്പിൽ തന്നെ മെമ്പറാണെന്നാണ് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നതു്. ഒരു ദിവസം യാദൃച്ഛികമായി വെങ്കിടിയുടെ ചായക്കുട്ടി ലേഖനത്തെപ്പറ്റി നടന്ന ചർച്ചയ്ക്കിടയിൽ ആ പേരു് കാണുകയുണ്ടായി. കർമ്മത്തെ ഐ. ഐ. റ്റി. അധ്യാപകനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവും സായാഹ്നയിൽ മെമ്പറാണെന്നാണ് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നതു്. പ്രഫ. കേശവൻ വെള്ളത്താടു്.

ആ പുസ്തകത്തിലേക്കു് എത്തുന്നതു് മനു വി. ദേവദേവന്റെ ദ ഹിന്ദുവിൽ വന്ന അഭിമുഖം വായിച്ചതിനു ശേഷമാണു്.

അദ്ദേഹത്തിൻ ഗവേഷണത്തിനുള്ള ഇൻഫോസിസ് അവാർഡു് കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. അതിന്റെ തലവൻഷം നന്ദിനി സന്ദർശനം പ്രസ്തുത അവാർഡു് ലഭിച്ചതിനു തോന്നുന്നു.

ഞാൻ The Pre History of Hinduism വായിച്ചു എന്നു പറയുന്നതു് ശരിയായിരിക്കില്ല. വായിക്കാൻ ശ്രമിച്ചവന്നു പറയുന്നതായിരിക്കും ശരി.

In-depth Scholarship. നമ്മളിൽ നിന്നു കൂടുതലും ഡിമാന്റ് ചെയ്യും.

എന്നവെച്ചാൽ ഇമോജിയിൽ നില്ക്കില്ല എന്നു പറയാം.

ഹിന്ദുവിൽ പരിചയപ്പെടുന്നതനുസരിച്ചു് മനു വി. ദേവദേവൻ കന്നഡയിൽ കവിതയും എഴുതുന്നു.

എന്തായാലും, വചന കവിതയെപ്പറ്റി കൂടുതൽ അറിയാൻ താല്പരപ്പെടുന്നവർക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഴമുള്ള അറിവു് ഗുണപ്പെടും.

ഇതു കൂടി പഠിക്കാൻ ആരുമില്ലെന്നു് അക്കാ മഹാദേവി, കാണുന്നില്ലേ, ലാലഭദ്ര, മീര എന്നിവരെക്കുറിച്ചും ഭക്തികവിതയിലേക്കു് കൂടുതൽ സവിഷയമാവിയുള്ള ഞെട്ടുന്നോർജ്ജ്വലതെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനമാണു് സജ്ജത. ടീച്ചറുടെ "ചിദ്ര്സിക്കണ്ഡ സംഭ്രൂത". പഠനത്തെക്കാൾ ഉപരി ടീച്ചറുടെ മൗലിക നിരീക്ഷണങ്ങളാൽ സമ്പന്നം.

ഒരുപക്ഷേ, അതിലെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ടീച്ചറുടെ തന്നെ കവിതകളെ കുറിച്ചാണു്.

**കെ. ജി. എസ്:** വിനയചൈതന്യയുടെ അക്ക മഹാദേവിയുടെ വചനങ്ങൾ ഈ രാത്രിയിൽ ഞാൻ വീണ്ടും വായിച്ചു. ഇന്നും തന്നെ മുഴങ്ങുന്നു. കർണ്ണാടക ഗ്രാമങ്ങളിൽ താമസിച്ചിട്ടുള്ള വിനയചൈതന്യ 'സാധുക്കളിൽ' നിന്നു് വചനങ്ങളെ വന്നുചെയ്തതു് കേട്ടു കേട്ടു് ഉൾപ്പെട്ട വചനങ്ങളെ വെറുതേച്ചുറിയുന്നതുണ്ടു്. പരിഭാഷയെ ഉമാസിനമല്ലാതാക്കാൻ അതു തുണയായട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നി.

മനസ്സും വെള്ളത്താടു് വിനയ ചൈതന്യയും വചനകവിതയെപ്പറ്റി ഇവിടെ എഴുതുന്നതു് ഗുണമാവും.

**Muraleedharan Ramakrishana:** Basavanna, Akka, Allama Prabhu: Are we not romanticising Basava movement and Bhakti a bit too much?

**കെ. ജി. എസ്:**

തെല്ലതിൻ സ്പർശമില്ലാതെ  
ഇല്ല വിവർത്തനമാണമ്മേ.

## ബി. രാജീവൻ: നവോത്ഥാനം—ബദൽ സമീപനത്തിന് ഒരാമുഖം

**ഹബീബ് എം എച്ച്:** നവോത്ഥാനത്തെ ലിബറൽ സാംസ്കാരിക പ്രസ്ഥാനമായി ആഘോഷിച്ചതിന്റെ ഏറ്റവും പുതിയ ഉദാഹരണമാണ് ശബരിമല വിഷയത്തിൽ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ നിലപാട്. നവോത്ഥാനത്തിന്റെ പേരിൽ ജന്മർ ഈക്വാലിറ്റി തിരികി കയറ്റാൻ ഇവർ ശ്രമം നടത്തി. പാർലമെന്റ് തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ജനം അവരെ ഇതിന് കണക്കിന് ശിക്ഷിച്ചു. പാർട്ടികൾ തരം കിട്ടിയപ്പോൾ നിലപാട് മാറ്റിയെങ്കിലും പ്രഭാഷകവർഗ്ഗം വിഷമം കരഞ്ഞു തീർക്കേണ്ടി വന്നു. വോട്ടർന്മാരുടെ അസാധാരണമായ ചായ്വാണ് വലതുപക്ഷത്തേക്ക് ഉണ്ടായത്. ഇത് സ്വീകരിക്കാൻ വേണ്ട യോഗ്യത ചമഞ്ഞു തീവ്ര വലതുപക്ഷം രംഗത്തു വരുവാൻ അധികം സമയം വേണ്ട എന്നതു ഭീതി ജനകമാണ്.

**രാജൻ പട്ടുതോൾ:** ശ്രീ ബി രാജീവന്റെ ലേഖനത്തിന് പുതുമ തോന്നിയില്ല. ഇന്നോളം നവോത്ഥാനം കൈകാര്യം ചെയ്തത് മേലാളരാണെന്ന പല്ലവി ആവർത്തിക്കുകമാത്രമാണ് അദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നത്. ശ്രീ നാരായണഗുരുവിനുശേഷം കേരളത്തിലെ നവോത്ഥാന ചിന്ത സംവാദങ്ങളിലും സെമിനാറുകളിലും ഒതുങ്ങിപ്പോവുകയാണ്. ശ്രീ രാജീവിന്റെ ലേഖനം വായിക്കുന്നവരും അതിനോടു പ്രതികരിക്കുന്നവരും 'മദ്ധ്യവർഗ്ഗ'ക്കാരാണെന്നതു തന്നെ നവോത്ഥാനത്തിന്റെ പരിമിതികൾക്ക് നിദർശനമാണ്.

# മധ്യസൂദനൻ: വെളിച്ചത്തിനെന്തൊരു വെളിച്ചം

കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ: കലയെക്കുറിച്ച് ഒരു കലാനിരൂപകനും ഇത്ര ആകർഷകമായ മലയാളത്തിൽ എഴുതിക്കണ്ടിട്ടില്ല. അനുഭൂതിയുടെ വെളിച്ചത്തിന്റെ ഇരുളിടങ്ങളിലാകാം നിരൂപണത്തിന്റെ പിറവി. ആ വെളിച്ചത്തിന്റെ അദൃശ്യ പ്രഭവങ്ങൾ എത്ര കുറച്ചു പേർക്കേ അറിയൂ!

ഇ. പി. ഉണ്ണി: നന്ദി... at Rembrandt's...



രാജൻ പട്ടുതോൾ: ചിത്രകലയെപ്പറ്റി ഏറെ വെളിച്ചം വീശുന്ന “വെളിച്ചത്തിനെന്തൊരു വെളിച്ചം” നല്ലൊരു വായനാനുഭവമാണ്. നന്ദി.

അബൂൾ: Rembrandt's influence on cinema, Rembrandt's influence on Poetry, Rembrandt's influence on theatre, Rembrandt's influence on science, Rembrandt's influence on..., എത്രവേണമെങ്കിലും ഇത് നീട്ടാം. മഹാനായ ആ പ്രതിഭയുടെ മഹദ് രചനകളെ തെളിനിർ ഭാഷയിൽ വിവൃതമാക്കിയ മധ്യസൂദനൻ നന്ദി.

കെ. ജി. എസ്: സ്വന്തമായ വലിയ രചനാപദ്ധതികൾക്കിടയിലും കാഴ്ചയുടെ ചരിത്രവും കാഴ്ചയിലെ ചരിത്രവും കാലങ്ങളായി അനുഭവസൂക്ഷ്മതയോടെ മധ്യ എഴുതുന്നു. നമ്മുടെ ചിത്രസംസ്കാരത്തിന് അത് ഗുണം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

കാണലിൽ നിന്ന് എഴുതലിലേക്ക് മധ്യവിനോദ നേർവഴിയുണ്ട്. ചിത്രത്തിൽ ചരിത്രം കാണുന്നൊരു കൺവഴി. ചിത്രത്തിൽ ഇരുട്ടും വെളിച്ചവും നിറങ്ങളും വീശുന്ന ചരിത്രങ്ങളുടെ നടവഴി. ആംസ്റ്റർഡാമിൽ റെംബ്രാന്റിന്റെ സ്റ്റുഡിയോയിൽ ചിത്രം കണ്ട് നിൽക്കുമ്പോൾ മധ്യവിൽ കേരളത്തിലെ മഴ വെളിച്ചം പെയ്തെത്തുന്ന നാട്ടുവഴി. മഴയിലെ വെളിച്ചത്തിനും മഴ കഴിഞ്ഞുള്ള വെളിച്ചത്തിനും വിഹാരാനുവാദമുള്ള ഓർമ്മയുടെ വലിയൊരു തുറസ് ചിത്രാനുഭവകഥനങ്ങളിൽ മധ്യവിന്റെ ഉൾക്കാഴ്ചയിൽ തെളിയുന്നു. കാലക്കയത്തിലേക്കിറങ്ങുന്ന പുരാവസ്തുവായനക്കാരന്റെ നെറ്റിപ്പോർച്ച് പോലെ മധ്യവിന്റെ നോട്ടം ചിത്രങ്ങളിൽ വീശുന്ന വെളിച്ചം റീപ്രിന്റുതീനികളായ നമ്മുടെ റെംബ്രാന്റിനുഭവം ദീപ്തമാക്കുന്നു. കവിതയും തത്വവെളിച്ചവും ചിത്രസംസ്കാരവും ചലച്ചിത്രകാരന്റെ നോട്ടവും മെടത്തുണ്ടാവുന്ന മധ്യവിന്റെ ചിത്രാനുഭവകഥനം സമയസാരം പോലൊരു വെളിച്ചപ്പിറവി നമ്മിൽ ഉദിപ്പിക്കുന്നു. റെംബ്രാന്റിൽ മാത്രമല്ല. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ കാലത്തെ ബ്രൂഗൽ മുതൽ ഇന്നത്തെ അയി വെയ് വെയ് വരെ അനേകം മഹാ ചിത്രാചാര്യന്മാരിൽ വരെ മധ്യവിന്റെ ഉൾക്കാഴ്ച വിളയാടുന്നത് പല കാലത്ത് വായിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഇന്നത്തെ ഈ ജീവനുള്ള റെംബ്രാന്റിനുഭവം അവയുടെ ഓർമ്മയിലേക്കും വ്യാപിക്കുന്നു.

## സായാഹ്ന ഗ്രൂപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റു ചർച്ചകൾ:

**Rishi:** A few technical helper documentation and notes from Sayahna Foundation prepared by STM Software Engineering team.

1. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-ltx-intro.pdf>

L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X: A gentle introduction (CV Radhakrishnan)

As the title says, this is a short and gentle introduction to L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X.

2. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-math.pdf>

Elegant Mathematics (S Rahulkrishnan)

How to typeset mathematics in L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X is explained in this document. Lot of examples are provided.

3. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-BibTeX.pdf>

Bibliography management with BibTeX (V Apu)

BibTeX database system which is widely used for bibliography management is explained here in detail.

4. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-manusubmission.pdf>

Research article preparation in L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X (CV Radhakrishnan and T Rishi)

The first part of the document emphasise on the importance of following a Guide for Authors while preparing manuscript for publishing. Second part deals with Elsevier recommended L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X packages for manuscript submission.

5. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-tf.pdf>

TeXFolio - A complete journal production system (S Rahulkrishnan)

TeXFolio is a complete journal production framework built on TeX in cloud developed by STM Software Engineering, Trivandrum. More than 700,000 pages of highly complex research articles from Scientific, Technology and Medical category are typeset using this system.

6. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-Neptune.pdf>

Neptune proofing framework (Rashmi R Prabhu and KS Akshay)

A L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X based and web-based proofing framework. One of the leading publishers of the world who publish 2.1 million pages a year in their 2,500 journals have accepted this as their proofing framework for L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X content. More than 200,000 article pages have been proofed out since it's launch in 2018. It should be ideal for Universities that publish journals. Another L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X based tool from STM Software Engineering.

7. <http://books.sayahna.org/ml/pdf/stmse-xpc.pdf>

XPC: Auto-pagination (KS Akshay)

XML page composition is a new concept. A tool which accepts XML documents and assets like figures, metadata information etc. from a third party and typeset using L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X in an automated environment. A changing face of the publishing industry.



# പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിറ്റിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്റ്റാർട്ട് ഫോൺകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്റ്റാർട്ട്ഫോൺകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 3൦ മുതൽ 6൦ മിനിറ്റുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം - കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ - എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: <info@sayahna.org>.
- പ്രതികരണങ്ങൾ <info@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.